

Praksis i sager med retshjælpsforsikring

I FØLGENDE GENNEMGANG belyses en række spørgsmål, som kan være aktuelle ved vurderingen af god advokatskik i relation til sager med forsikringsretshjælp.

Formålet med retshjælpsforsikringer er, at forsikringstager via privat forsikringstegning opnår fritagelse for betaling af sagsomkostninger ved private tvister inden for forsikringens dækning.

Der er en række betingelser for forsikringsdækning, herunder at sagen føres af en advokat. Når advokaten påtager sig at føre en sag med retshjælpsdækning, accepterer advokaten samtidig disse forsikringsbetingelser, herunder principperne for salærberegningen, jf. § 11, stk. 5. Der er sædvanligvis fastsat et selvrisikobeløb, som forsikringstager skal betale selv. Herudover fastsætter retshjælpsforsikringen et maksimalt dækningsbeløb, hvilket betyder, at forsikringstager selv skal betale eventuelle sagsomkostninger, der overstiger maksimum.

Såfremt forsikringstager samtidig med tilsagn om retshjælpsdækning opnår fri proces, dækkes selvrisikobeløbet og omkostninger ud over maksimum under den fri proces.

Advokaten har krav direkte mod selskabet, og forsikringstager kan ikke med bindende virkning for selskabet indgå aftale om omkostninger.

SALÆRUDMÅLING

I forsikringsbetingelserne § 11, stk. 5 er bestemt, at salær til dækning af advokatbistand til gennemførelse af sager med retshjælpsdækning fastsættes i overensstemmelse med de retningslinier for sagsomkostninger i borgerlige sager, som følges af domstolene. De retningslinier, som der henvises til i forsikringsbetingelserne, er vejledende satser for fastsættelse af sagsomkostninger, vedtaget af landsretspræsidenterne. Disse takster indeholder en skematisk oversigt over sagsomkostninger, fastsat på baggrund af

sagsgenstandens størrelse. Der er imidlertid i de indledende bestemmelser til taksterne (gældende pr. 1. juli 2005) anført følgende: "Udgiften til advokatbistand skal erstattes med et passende beløb... Ved fastsættelsen af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand vil landsretterne tage udgangspunkt i følgende tabel... Det vil afhænge af den enkelte sags karakter, om der er grund til at udmåle et beløb i den øvre, midterste eller nedre del af intervallet... Beløbet kan efter anmodning fra en part fastsættes over eller under det angivne interval, hvis sagen har været usædvanlig vanskelig eller usædvanlig nem..."

I de fleste sager fastsættes salæret på grund af sagens omstændigheder nøje efter taksterne, eventuelt med mulighed for forhøjelse for gennemførelse af syn og skøn eller lignende. Advokatnævnet har i en kendelse af 24. november 2004 fundet, at udgangspunktet med anvendelse af satserne på grund af sagens omstændigheder skulle fraviges, således at salæret blev godkendt på baggrund af en samlet vurdering af advokatens arbejde, den medgåede tid, antallet af klienter, de betydelige økonomiske interesser og sagens betydning for klienterne. På denne baggrund godkendte nævnet et salær, der var væsentlig højere i forhold til de skematisk fastsatte beløb.

Præsidenternes vejledende satser pr. 1. juli 2005 er i øvrigt fastsat i lyset af bemærkningerne i forarbejderne til de ændrede regler om sagsomkostninger. Det hedder heri bl.a.: "Justitsministeriet er endvidere enig med Retsplejerådet i, at der er behov for en mærkbar forhøjelse af de standardtakster for sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand, som anvendes af domstolene i øjeblikket, med henblik på at opnå en bedre overensstemmelse med parternes faktiske udgifter til advokatbistand."

Advokaten er ikke berettiget til at opkræve salær hos klienten ved siden af det salærbeløb, som forsikringselskabet har godkendt og udbetaler. I kendelse af 8. marts 2005 gav nævnet en advokat en bøde på 5.000 kr. for opkrævning af salær hos klienten ud over det salærbeløb, som forsikringselskabet havde godkendt.

SALÆR UD OVER MAKSIMUM

Efter hvilke principper kan/skal salæret beregnes i den situation, hvor retshjælpsdækningens maksimum er overskredet og advokaten derfor er berettiget til at kræve salær over for klienten?

Nævnet har ikke taget principiel stilling til dette spørgsmål, men udgangspunktet er, at advokaten i sager med retshjælp er forpligtet til at holde sig til betingelserne for retshjælp, herunder fastsættelsen af salæret. Det kan bero på tilfældigheder, om det er advokatsalæret eller f.eks. udgifter til syn og skøn, der dækkes af forsikringen, og dermed om det er advokatsalæret eller skønsmkostningen, som klienten skal betale. Herudover er fastsættelsen af maksimumdækningen et forhold mellem forsikringstager og selskabet, som ikke bør have indflydelse på principperne for fastsættelsen af advokatsalæret. Disse forhold taler for, at advokaten også for den del af salæret, som kan kræves af klienten, er bundet af forsikringens betingelser for salærfastsættelsen.

PLIGT TIL AT FØRE SAGEN?

Kan advokaten afvise at føre sagen under retshjælpsforsikring? Begrundelsen for at advokaten ikke vil føre sagen under forsikringsdækning kan være, at advokaten ved accept af retshjælpsdækning begrænses i salærfastsættelsen, idet advokaten er forpligtet til at afregne i overensstemmelse med

Nyt fra Advokatnævnet

retshjælpsbetingelsernes § 11, stk. 5., og at samarbejdet med selskabet er besværligt.

Nævnet har ikke taget principiel stilling til dette spørgsmål, men udgangspunktet må være, om advokaten har rådgivet klienten grundigt om konsekvensen og baggrunden for, at sagen ikke vil blive ført med forsikringsdækning, således at klienten frit kan vælge at antage en anden advokat, som er villig til at føre sagen med retshjælpsdækning.

UNDERSØGELSESPLIGT?

Skal advokaten selvstændigt undersøge, om klienten har forsikringsdækning, hvis klienten ikke selv nævner muligheden?

Advokater har pligt til at undersøge muligheden for omkostningsdækning under såvel *fri proces, offentlig retshjælp som retshjælpsdækning*. Konsekvensen af manglende undersøgelse af muligheden for dækning er, at salæret eller den del af salæret, der kunne være dækket, bortfalder. Dette er bl.a. statueret i en kendelse af 25. januar 2001, hvori nævnet stadfæstede kredsbestyrelsens beslutning om, at et advokatsalær skulle nedsættes til et beløb, svarende til selvriskoen ved forsikringsdækning, idet advokaten havde forsømt at søge retshjælpsdækning.

A CONTOSALÆR I RETSHJÆLPSSAGER?

Er advokaten berettiget til at kræve a contosalær af klienten, hvis forsikringens maksimumdækning er eller må forventes at blive overskredet?

Det er efter nævnets praksis ikke tilladt advokaten at kræve a contosalær ud over selvriskobeløbet af klienten, når der er opnået tilsagn om retshjælpsdækning. Dette er bl.a. fastslået i kendelse af 10. januar 2005, hvorved Advokatnævnet pålagde advokaten bøde på

5.000 kr. for opkrævning af a contobeløb, når retshjælpsdækning var opnået. Advokaten kan heller ikke kræve et a contobeløb fra forsikrings-selskabet til sikkerhed for sit salær, men kan dog godt kræve betaling af allerede afholdte omkostninger til eksempelvis syn og skøn eller retsafgift.

Såfremt en advokat har krævet a contosalær hos klienten ved sagens start, er advokaten forpligtet til straks at tilbagebetale beløbet med fradrag af selvriskobeløbet, når dækningstilsagn opnås. I modsat fald handler advokaten efter Advokatnævnets faste praksis i strid med god advokatskik. Begrundelsen for nævnets praksis er, at advokaten alene hos klienten har et berettiget krav på sikkerhed for betalingen, så længe der ikke er opnået dækningstilsagn hos forsikrings-selskabet. Efter at tilsagn er givet, har advokaten et krav direkte over for selskabet.

Når advokaten har vished for, at forsikringens maksimum er brugt, må advokaten være berettiget til at kræve a contosalær hos klienten som sikkerhed for klientens betaling af omkostninger ud over forsikringens maksimumdækning. Ved kendelse af 9. maj 2005 udtalte Advokatnævnet bl.a., at "i hvert fald indtil forsikringsdækningsmaksimum er opbrugt, har [indklagede] ikke været berettiget til at sende salæropkrævning til klienten. Ved således allerede den 3/6 2003 [hvor maksimum ikke var opbrugt] at have sendt klienten en salæropkrævning har [indklagede] tilsidesat god advokatskik." Nævnet tildelte advokaten en irettesættelse.

UNDERRETNINGSPLIGT?

Har advokaten en pligt til ved sagens start at orientere klienten om, at der er et maksimum for forsikringsdækningen, har advokaten pligt til at advare, når maksimum nærmer sig/er overskredet, og hvad er konsekvensen af manglende underretning?

Ved en kendelse af 29. juni 2004 stadfæstede nævnet en kredsbestyrelseskendelse, hvori bl.a. var anført følgende: "Da indklagede ... ikke inden anlæggelse af sag ved Vestre Landsret har meddelt klageren, at omfanget af sagsbehandlingen ville kunne komme til at overstige det beløb, der var dækket under retshjælpsforsikringens maksimumbeløb, eller taget forbehold herfor over for klageren, findes det rigtigst at nedsætte det samlede beløb, som klageren skal betale til indklagede [fra 32.799 kr.] til 5.000 kr. ... Der er ved ovennævnte taget hensyn til, at indklagede ikke har kunnet dokumentere, at indklagede har givet meddelelse til klageren på det tidspunkt, hvor maksimumbeløbet for retshjælpsforsikringens dækning var nået. Informationspligten må påhvile indklagede, idet klageren i modsat fald har en forventning om alene at skulle betale selvriskobeløbet."

Advokaten har pligt til at orientere klienten om, at forsikringen har et maksimumbeløb for dækning, i hvert fald når det for advokaten burde stå klart, at der er risiko for overskridelse af maksimum.

AFTALE MED KLIEN- TEN?

Kan advokaten – i en situation hvor forsikringsselskabet finder et retsskridt overflødigt eller afviser at afholde udgiften med den begrundelse, at der er tale om urimelig sagsomkostning – aftale med klienten, at klienten betaler for dette retsskridt, som falder uden for dækningen, såfremt aftalen indgås inden eller senest samtidig med beslutningen om afholdelse af udgiften.

Ifølge forsikringsbetingelserne er der adgang til opkrævning hos klienten for positive udgifter til retsskridt. Dette gælder ikke for betalingen af advokatens salærkrav, idet det ikke er tilladt advokaten at beregne yderligere salær hos klienten. I salærmæssig sammen-

Nyt fra Advokatnævnet

hæng skal advokaten holde sig til selskabet og må ikke med klienten indgå aftaler om salærberegningen.

PLIGT TIL PRØVELSE AF AFSLAG?

Advokatnævnet har ikke haft lejlighed til at afgøre, om en advokat handler i strid med god advokatskik, hvis han ikke efter afslag på retshjælpsdækning afventer en prøvelse af afslaget ved Ankenævnet for Forsikring. Men bestemmelserne om retshjælpsager angiver, at anmeldelse af sagen til forsikringselskabet skal ske straks, og inden yderligere skridt foretages, dog således at advokaten kan foretage sådanne skridt, som ikke tåler opsættelse. Sådanne retsskridt antages eksempelvis at være retsskridt til afbrydelse af forældelse eller imødegåelse af fristoverskridelser.

RETSHJÆLP VED VOLDGIFT?

Der kan også ydes retshjælp til dækning af sagsomkostninger ved privat tvist ved voldgiftsretten. Såfremt tvisten kunne have været behandlet ved domstolene, men *efter aftale* mellem parterne i stedet behandles ved voldgift, er forsikringstager også berettiget til retshjælp.

Der henvises i øvrigt til artikel fra Advokaten 1999 nr. 9, hvor Advokatnævnets sekretariat gav en række anbefalinger til advokater i sager med fri proces, forsikringsretshjælp og offentlig retshjælp ved advokat. Artiklen kan også læses på Advokatnævnets hjemmeside: www.advokatnævnet.dk/artikler/1999. På hjemmesiden findes tillige nævnskendelser vedrørende retshjælpsager under rubrik IX. 3.

ADVOKATEKSAMEN for deltagere på den gamle advokatuddannelse

Den gamle ordning består af 12 moduler. Deltagere på den gamle ordning kan tilmelde sig advokateksamen frem til januar 2007.

Jurister med en kandidateksamen bestået efter 1. januar 1997 skal som betingelse for at få beskikkelse som advokat, jf. bekendtgørelse nr. 1129 af 13. december 1996 om obligatorisk efteruddannelse, have bestået en eksamen efter at have været tilmeldt den teoretiske efteruddannelse.

Kandidater med en forhåndsgodkendelse fra universitetet dateret før 1. januar 1997, er ikke omfattet af eksamenskravet.

Eksamen afholdes

onsdag den 18. januar 2006

i Nyborg

**Tilmelding skal ske senest
den 1. november 2005 til:**

Advokaternes Serviceselskab A/S
Kronprinsessegade 28
1306 København K.
Mærket "Advokateksamen – gammel ordning".

Tilmelding skal være skriftlig og ledsaget af kopi af eksamensbevis fra juridisk kandidat-eksamen (ikke karakterudskriften), kontakt-adresse, e-mail samt eventuel dispensation i henhold til ovennævnte bekendtgørelses § 7.

Advokaternes Serviceselskab A/S vil ultimo november sende oplysning om de udvalgte eksamenssemner og eksamenstidspunkt til deltagere pr. e-mail.

Spørgsmål kan rettes til Helle Busk på
tlf. 33 96 97 44.

ADVOKATEKSAMEN for deltagere på den nye advokatuddannelse

Den nye advokatuddannelse består af et obligatorisk og to valgfrie moduler.

Jurister med en kandidateksamen bestået efter 1. januar 1997 skal som betingelse for at få beskikkelse som advokat, jf. bekendtgørelse nr. 1129 af 13. december 1996 om obligatorisk efteruddannelse, have bestået en eksamen efter at have været tilmeldt den teoretiske efteruddannelse.

Kandidater med en forhåndsgodkendelse fra universitetet dateret før 1. januar 1997, er ikke omfattet af eksamenskravet.

Eksamen afholdes

**mandag den 16. –
onsdag den 18. januar 2006**

i Nyborg

**Tilmelding skal ske senest
den 1. november 2005 til:**

Advokaternes Serviceselskab A/S
Kronprinsessegade 28
1306 København K.
Mærket "Advokateksamen – ny ordning".

Tilmelding skal være skriftlig og ledsaget af kopi af eksamensbevis fra juridisk kandidat-eksamen (ikke karakterudskriften), kontakt-adresse, e-mail samt eventuel dispensation i henhold til ovennævnte bekendtgørelses § 7.

Advokaternes Serviceselskab A/S vil ultimo november pr. e-mail sende oplysning til hver enkelt eksaminand om, hvilket modul og hvilke emner inden for dette modul eksaminanden skal eksamineres i. Samtidig sendes besked om eksamenstidspunkt.

Spørgsmål kan rettes til Helle Busk på
tlf. 33 96 97 44.